

Tunesiens unge: Arbejdsløshed og uforløste håb

Af Rikke Hostrup Haugbølle

‘Værdighed’ og ‘aktiv medbestemmelse’ var parolerne i det tunesiske oprør i 2011. Seks år efter er de egentlige problemer, der udløste oprøret – nemlig arbejdsløshed, store økonomiske forskelle mellem landets forskellige regioner og mangel på medbestemmelse – endnu ikke for alvor adresseret. Årene siden præsident Ben Ali forlod landet har været præget af politiske, Tunis-baserede elitors opgør med hinanden og sikring af egen magt og indflydelse.

Det var absurd at åbne for det tunesiske stats-tv, TV7, om aftenen den 13. januar 2011 og høre præsident Ben Ali forsikre tuneserne: “Jeg har forstået jer (ana fhemt-kom el-kull) – jeg stiller ikke op til valget i 2014”. I dagene før havde det tunesiske sikkerhedspoliti skudt mere end 300 tunesere, der sammen med tusinder over hele landet havde demonstreret siden december 2010. Tunesernes svar på tv-talen var entydig: “Nej, hr. Præsident, du har ikke forstået os”. For det tuneserne ønskede var ordentlige økonomiske levevilkår, de ville have et arbejde, og de ville være aktive medborgere i deres eget land. Det vil tuneserne stadig. For seks år efter oprøret er der stadig sket meget lidt i forhold

til de krav og ønsker om et værdigt hverdagsliv, som tuneserne fremsatte. Til gengæld er der sket meget – både op- og nedture – på den politiske scene.

De unges oprør

Den unge, veluddannede tunesiske frugthandler, der satte ild til sig selv, fordi han ikke ville finde sig i at blive behandlet dårligt af de lokale myndigheder, er blevet en velkendt historie også uden for Tunesien. Frugthandleren inspirerede i dagene efter sin desperate handling tusinder af unge til at gå på gaden og demonstrere, fordi de kunne identificere sig med ham og hans fortvivlelse.

Frugthandlerens og de unges følelse af et uværdigt og udsigtsløst liv skyldes især tre forhold:

For det første betyder den demografiske fordeling af Tunesiens relativt lille befolkning (ca. 11 mio.) at 68 pct. af befolkningen er mellem 15 og 59 år – altså i en alder, hvor de udgør en del af arbejdsstyrken, og dette lægger et voldsomt pres på arbejdsmarkedet og behovet for udbud af arbejde.

Præsident Ben Alis regeringsperiode fra 1987 til 2011 var præget af stor økonomisk aktivitet, bl.a. offentlige anlægs-

Rikke Hostrup Haugbølle er senior rådgiver hos Oxfam Ibis på programmet ‘Youth Participation and Employment Development Engagement’ under Udenrigsministeriets Dansk Arabisk Partnerskabs Program.

ILLUSTRATION: Khalid Albaih via Wikimedia Commons

"The rest will follow". Langefingeren symboliserer den tunesiske revolution og dens indflydelse på den arabiske verden. Fra venstre mod højre er fingrene malet som Libyens, Egyptens, Tunesiens, Sudans og Algeriets flag. Den rødmaledede hånd kan fortolkes som et symbol på revolution.

arbejder så som anlæggelse af veje, vand- og elforsyning og boliger, fra slutningen af 1990'erne til begyndelsen af 2000-tallet. Dette betød først og fremmest, at der blandt tuneserne var en følelse af forandring, forbedring og ændrede levevilkår. Og selvom arbejdsløshedstallet fortsat var højt, faldt det en smule fra 16 pct. i 1999 til 14,2 pct. i 2008. At arbejdsløsheden i 2010 føltes gennemgribende og udsigtsløs for mange unge trods et fald i de faktiske tal årene inden, og at følelsen blev en udløsende faktor for oprøret, skyldes de to øvrige hovedårsager til, at de unge kunne identificere sig med frugthandleren.

Højtuddannede uden arbejde

Den anden årsag, der skal nævnes, er, at der eksisterer et alvorligt mismatch mellem den uddannelse, som de unge arbejdsløse har, og den type arbejdskraft og viden, som det tunesiske arbejdsmarked efterspørger. I årene efter selvstændigheden i 1956 foretog regeringen under præsident Habib Bourguiba en omfattende reform af skole- og uddannelsessystemet, som betød, at stort set alle børn i Tunesien kom i skole, og at analfabetismen faldt. Rationalet har siden da været, at eftersom Tunesien ikke er rigt på råstoffer (olie) men kun har menneskelig kapital, må man sørge for, at den er godt uddannet. I den tunesiske selvforståelse spiller det høje uddannelsesniveau i landet derfor en central rolle.

Problemet er imidlertid, at der ikke i samme fart har kunnet skabes arbejdspladser, der kunne aftage de stadig mere højtuddannede unge. Det samlede arbejdsløshedstal er efter oprøret steget fra 13 pct. til 19 pct. Men – paradoksalt nok – er tallet betragteligt højere for unge med en lang universitetsuddannelse: 44 pct. af de universitetsuddannede og fagligt træ-

nede unge mellem 15 og 29 er arbejdsløse. Alene fra 1994 til 2008 steg tallet fra 3,8 pct. til 21,6 pct.

De højtuddannede har traditionelt søgt beskæftigelse i den offentlige sektor. Dels fordi uddannelsessystemet som en arv fra de første post-protektorat-årtier er indrettet til at føde den offentlige sektor, og dels fordi vilkårene for ferie og jobsikkerhed hér er bedre end i den private sektor. Mange unge er villige til at vente i årevis på et job i den offentlige sektor og går i mellemtiden arbejdsløse, hvormed deres kvalifikationer langsomt forældes.

En kvindelig ingeniør i 30'erne fortæller således:
“Da jeg var færdig med gymnasiet, ville jeg gerne læse til læge. Det var det, jeg brændte for. Men min lærer skrev ‘ingeniør’ som første prioritet på mit skema – og så blev jeg bygningsingeniør”.

Endvidere har den tunesiske stat haft særlige strategier for, hvilke uddannelser man ville sluse de unge ind i. Dette har særligt været ingeniøruddannelserne, fordi man havde en forventning om at tiltrække investeringer fra europæiske firmaer, der netop i 1990'erne begyndte at outsource delopgaver. En kvindelig ingeniør i 30'erne fortæller således: “Da jeg var færdig med gymnasiet, ville jeg gerne læse til læge. Det var det, jeg brændte for. Men min lærer skrev ‘ingeniør’ som første prioritet på mit skema – og så blev jeg bygningsingeniør”. Men outsourcing skete i tiltagene grad til Asien, og efter oprøret og al den ustabilitet og usikkerhed det efterfølgende har ført med sig, er udenlandske investeringer stort set helt udeblevet fra Tunesien. De unge ingeniører, it-kyndige

og økonomiuddannede kan ikke længere aftages på arbejdsmarkedet.

Hertil kommer den geografiske dimension: Mange af de typer virksomheder, som universiteterne har uddannet til, ligger geografisk i Tunis-området og østkyst-områderne omkring de store byer Sousse og Sfax. Med stigende arbejdsløshed i disse byer er de unge af økonomiske årsager tvunget til at vende tilbage til deres familier, som ofte er i de centrale, vestlige og sydlige dele af Tunesien. Disse områder er karakteriseret ved landbrug (oliven, korn, kvæg og får, oaser) samt minedrift. Her er den samlede arbejdsløshed oppe på 18 pct., altså højere end landsgennemsnittet, mens den i østkystområderne kun er 10 pct. Det var da også netop i Sidi Bouzid i den centrale del af Tunesien, at den unge frugtsælger boede, og hvor oprøret i 2010 tog sin begyndelse.

Myndighedernes manglende forståelse

Den tredje og sidste årsag til, at så mange unge identificerede sig med frugtsælgeren var, at hans sidste desperate handling blev udløst af den modstand og mangel på forståelse for hans situation, som han mødte fra de lokale myndigheder. Politiet i byen forbød ham at sælge frugt, fordi han ikke havde en licens. Altså, fordi at han 'snød og ikke fulgte loven.

For den almindelige tuneser blev dette en grotesk parodi på, hvordan eliten og offentlige instanser snød og tilsidesatte loven gennem korruption og lukkede aftaler og dermed tjente formuer, der tillod dem et liv i luksus langt fra frugtsælgerens hverdag. Den offentlige sektor, som så mange unge søgte arbejde i, var særligt præget af denne korruption og domineret af en relativ snæver elite. Dette betød, at man som ung ofte kun fik en stilling, hvis man 'kendte nogen, der kendte nogen', og at man ikke havde

udsigts til forfremmelse eller udvikling på baggrund af faglige kvalifikationer.

Men også i den private sektor og inden for de fleste brancher er de unge fortsat afhængige af familien og stammens netværk og kontakter i lokalområdet, til erhvervslivet og til offentlige myndigheder for at kunne få et arbejde. Dette blev efter oprøret blandt andet tydeligt i minebyen Metlaoui i den vestlige del af Tunesien, som ligger i et af de fattigste områder i Tunesien, og hvor familierne er helt afhængige af mændenes indtægter fra fosfatminerne. Da det blev klart, at minefirmaet kun rekrutterede arbejdere på baggrund af deres familietilhørsforhold og ikke på baggrund af deres faglige kvalifikationer, brød voldsomme kampe ud mellem familierne i byen.

Redaktøren af et af Tunesiens erhvervs- og magasiner, *Kapitalis*, vurderede, at når der ikke var en stærk regering, legitime politiske partier, der repræsenterede befolkningens krav, og repræsentative organisationer (civilsamfund), så ville folk søge sikkerhed i det, de betragter som deres primære enhed for social organisering: Familien, klanen og stammen, og fortsatte: "The feelings of national belonging and civism – if this has ever existed in these regions unfairly marginalized and neglected by the state – leave room for solidarity based on clans and tribes." (*Kapitalis*, April 26, 2011).

Forsoningsloven

At problematikken med eliten, familier og klaners privilegerede adgang til penge og jobs ikke kun var relevant i Ben Ali-årtierne og månederne umiddelbart efter oprøret, blev stadig tydeligere hen over sommeren 2017. Siden 2015 er en ny lov, som kaldes Forsoningsloven, blevet debatteret, og trods massiv modstand

fra det tunesiske civilsamfund (Manich Msamah-bevægelsen, 'Jeg tilgiver ikke'), blev loven vedtaget af det tunesiske parlament i midten af september 2017.

Loven giver amnesti – eller tilgivelse – til korrupte ledere og eliter i privatsektoren og den offentlige sektor både fra de forgangne årtier og dem, der er fortsat med korruption efter oprøret. Fortællerne for loven argumenterede, at en sådan lov skaber et erhvervsklima, som vil føre til de investeringer, som der er så meget brug for med henblik på skabe arbejdspladser og dermed imødekomme de unges krav. Præsident Essebsi, som har fremsat lovforslaget, har udtalt, at landet ikke har brug for at se tilbage (på foretælselser i fortiden) men fremad. Det problematiske er imidlertid, at præsident Essebsi og mange af de fremtrædende ledere af hans parti, Nida Tounes, som har dannet regering siden 2014, selv er blandt de eliter eller har tætte bånd til den erhvervselite, som loven vil holde hånden over, så de ikke bliver retsforfulgt for den korruption, de har forestået.

Tunesiens islamistiske parti Ennahda, som regeringspartiet er afhængigt af, endte med at stemme for loven. Dette skal ses i sammenhæng med det forsoningsfokus, Ennahda har agiteret for siden oprøret, og deres genindtræden på den politiske scene. Ennahda ønsker en forsoningsproces som den, der fandt sted i Sydafrika, idet partiet henviser til det kaos og den borgerkrig, der blev resultatet i Irak, da man valgte at sætte det gamle regime-parti Ba'ath og den dertil knyttede elite uden for politisk indflydelse.

Men at ville føre denne forsoningstilgang ud i livet ved at stemme for 'Forsoningsloven' er dybt problematisk. For civilsamfundet og internationale juridiske eksperter ser loven som en undergravning

af det arbejde, der blev igangsat af en bred forsamling af mange forskellige civilsamsfundsaktører, intellektuelle og jurister i form af et uafhængigt råd – Sandheds- og Værdighedskommissionen – umiddelbart efter oprøret, og som skal føre til en juridisk korrekt håndtering af bl.a. den finansielle kriminalitet – korruption – der fandt sted under Ben Ali-regimet. Dette arbejdet blev set som afgørende vigtigt for ikke blot at 'hugge hovedet af dragen' ved at afsætte Ben Ali og de øverste politiske kransekegefigurer, men komme helt til roden af det autoritære regime og dermed sikre reelt demokrati ved også at fjerne den økonomiske magt fra den snævre, korrupte elite.

Loven tydeliggør de forskellige politiske kræfter, der kæmper om demokrati- et og fremtiden i Tunesien: Forsvarerne af loven med præsidenten i spidsen tilhører for manges vedkommende netop den erhvervselite og øverste ledere af den offentlige sektor, som Sandheds- og Værdighedskommissionen søger at stille til regnskab for korruption og magtmisbrug. Kommissionen og dele af civilsamfundsgrupperne, der kæmper mod loven, repræsenterer den gamle opposition, som har kæmpet mod netop disse eliter i årevis inden oprøret. I årene fra 2015-2017, hvor magtkampen mellem disse gamle aktører udspillede sig og holdt liv i en velbegrundet frygt for underminering af det spirende demokrati, måtte de unge fortsat vente på yderligere reformer og dermed jobskabelse i både den private og den offentlige sektor.

Fra 'Kasbah' til gammel politisk elite

Diskussionerne om Forsoningsloven er blot en af mange diskussioner, der siden oprøret har foregået på det politiske eliteplan. Mens alle de politiske diskussioner og kampe har været nødvendige skridt for at komme igennem en politisk proces

og bl.a. få skabt enighed om og skrevet en ny, demokratisk grundlov, der kan danne base for al anden lovgivning, har det imidlertid også betydet, at regeringen og de tunesiske politikere på alle niveauer ikke har været i stand til at respondere på de problematikker, der udløste oprøret – nemlig mangel på job og muligheder for unge for aktiv deltagelse i samfundet. Der er en følelse blandt mange unge – og ældre – af, at de tabte oprøret tidligt i den demokratiseringsproces, der blev igangsat i foråret 2011.

I de første måneder efter Ben Ali havde forladt landet, fortsatte det folkelige engagement med samme styrke som under selve oprøret. Nye og gamle civilsamsfundsorganisationer, aktivister og unge og gamle fastholdt kravene om forandring. Blandt de unge især lanceredes ideen om at slå sig ned på pladsen foran et af regeringens hovedkvarterer i Tunis kendt som 'Kasbahen' med krav om yderligere reformer og forandringer. De ville ikke acceptere den regering, der havde taget over efter Ben Alis exit, og som stadig rummede mange af det gamle regimes politiske personligheder. Ikke uden grund frygtede de unge, at det gamle regime vende tilbage.

En karavane af unge fra områderne langt væk fra hovedstaden nåede Tunis den 23. januar 2011 og etablerede den første sit-in på Kasbah-området. Andre grupperinger stødt til de unge, og deres pres førte til en nydannelse af regeringen. Men den nye regering omfattede stadig mange ministre fra Ben Ali-regimet. Så den 24. februar samledes over 300.000 på Kasbah-området til det, der blev kendt som 'Kasbah 2'. De krævede nedsættelse af en ny grundlovsforsamling og udfærdigelse af en ny grundlov af en regering, der var valgt ved et frit og fair valg – og ikke bare udnævnt af folk fra det gamle regime.

Kravet blev imødekommet: De tidligere regime-folk trak sig fra regeringen den 27. februar. Men protestoptog især i Tunis' gader, demonstrationer og sit-ins fortsatte. Derfor nedsatte ledende politiske kræfter og NGO'er et råd, The High Authority for the Realization of the Objectives of the Revolutions, of Political Reform and of Democratic Transition, som skulle stå for at organisere valg til en grundlovgivende forsamling med det primære opdrag at skrive en ny grundlov.

The High Authority var isoleret set en succes, fordi den var et udkomme af et samarbejde mellem mere end hundrede politikere, prominente personligheder, repræsentanter fra civilsamfundet, forskere, tidligere embedsmænd og repræsentan-

Der er en følelse blandt mange unge – og ældre – af, at de tabte oprøret tidligt i den demokratiseringsproces, der blev igangsat i foråret 2011.

ter fra forskellige fagforeninger. Disse havde tidligere brugt meget tid og energi på at skændes med hinanden, men fandt nu sammen om den fælles ambition at afholde valg til en grundlovgivende forsamling.

I forhold til de unges deltagelse i dette første spæde demokratiske skridt markerer etableringen af The High Authority imidlertid både en sejr og et nederlag. På den ene side oplevede de unge, at deres fortsatte pres på regeringen førte til afsættelse af gamle regime-politikere. Men på den anden side markerer etableringen af The High Authority det moment i den tunesiske transitionsproces, hvor de unge blev koblet af processen, og denne blev kapret af gamle politiske oppositionsfolk og dele af det gamle civilsamfund i et elite-politisk opgør fjernt fra de reelle hver-

dagsproblemer, som almindelige tunesere stod overfor, og som for mange forværredes efter oprøret.

Første frie valg

Med nedsættelsen af The High Authority faldt der en smule ro på den politiske proces, og fra foråret 2011 til januar 2014 var denne dominerende i transitionsprocessen. Den handlede om at forberede valget til en grundlovgivende forsamling og udarbejde en ny grundlov, men også stigende konflikt mellem regering og opposition, et totalt nedbrud og stilstand i den politiske proces, en dialogproces mellem de politiske aktører og – endelig – i januar 2014 underskrivelse af en ny grundlov efterfulgt af nye valg til parlament og præsidentpost.

Efter adskillige udsættelser blev Tunesiens første frie valg afholdt i oktober 2011 til en grundlovgivende forsamling. Det islamistiske parti Ennahda fik langt flere stemmer end forventet og opnåede 89 ud af 217 pladser i Grundlovsforsamlingen. Ennahda havde under hele valgkampen understreget, at de ville danne koalitionsregering med alle, der ville indgå i dialog og stå sammen i ledelsen af Tunesien. Hele venstrefløjen udtrykte imidlertid klart, at de ikke ville indgå i et sådant samarbejde med Ennahda, og samtidig splittedes venstrefløjen og sekulære partier internt. Dette fik to mindre partier – CPR og Ettakatol – til slutteligt at indgå samarbejde med Ennahda i et tre-parti regering, der blev kendt som 'Troikaen'. Den 22. december 2011 – et år efter det folkelige oprørs udbrud – kunne den nye regering endelig tages i ed og tiltræde. Det faktum at Ennahda havde marginaliseret de øvrige gamle oppositionspartier kom som et chok både for den del af befolkningen, der støttede venstrefløjen og de sekulære par-

tier, og for fremtrædende politikere fra disse politiske strata. Allerede dagen efter udnævnelsen af regeringen etableredes en venstrefløjs-opposition til Troikaen, som i de kommende måneder vanskeliggjorde arbejdet med dels at lede landet og dels at udarbejde den nye grundlov. Særligt to stridsspørgsmål skabte yderligere splid og mistillid mellem Troikaen og venstrefløjs-oppositionen; nemlig spørgsmålet om hvor længe Troikaen skulle være ved magten, og spørgsmålet om hvordan sharia – islamisk lov – skulle omtales i grundloven.

Oppositionen fastholdt, at der var aftalt en regeringsperiode på 12 måneder og krævede, at Troikaen gik af, mens Troikaen argumenterede for, at den havde fået i opdrag at skrive en ny grundlov og derfor først skulle træde tilbage, når denne var skrevet. Spørgsmålet om sharia blev særligt relevant og penibelt, fordi det faldt sammen med etableringen af voldelige islamistiske grupper i Tunesien.

Oppositionen, der netop var sekulær, ønskede en hel klar adskillelse af politik og religion og frygtede, at hvis islam blev centralt for grundloven, kunne det være en 'bagdør' for både Ennahda og nye, radikaliserede islamistiske grupperinger som Daesh til at indføre islamisk styre. Ennahda var på sin side bekymret for, at man ville skubbe endnu flere over mod voldelige islamistiske grupper, hvis grundloven ikke gav plads til islam, men marginaliserede religionen, sådan som de foregående to regimer havde gjort.

Splittelsen og mistilliden mellem på den ene side venstrefløjen og de sekulære og på den anden side Troikaen og særligt Ennahda blev voldsomt intensiveret, da venstrefløjspolitikerne Chokri Belaïd i februar 2013 blev dræbt uden for sig hus i Tunis. Belaïd var en fremtrædende forta-

ler for dialog trods ideologiske og historiske skel og særligt dialog med islamisterne. Han erklærede offentligt sin støtte til Ennahdas ret til at eksistere og til politisk deltagelse.

Politisk hårdknude

Drabet kom som et chok for de fleste tunesere, da landet ikke havde oplevet politisk motiverede mord siden 1960'erne, og det talte lige ind i den politiske splid. Venstrefløjen beskyldte salafister og islamister for at stå bag drabet, og protester og demonstrationer brød ud over hele landet. Det var fra dette øjeblik, at kravet om Troikaens afgang og erstatning med en teknokratisk regering blev et centralt emne i den politiske krise. Da endnu en venstrefløjspolitiker, Mohamed Brahmi, blev dræbt i juli samme år, kunne den politiske proces ikke bære flere kriser, protester og pres fra gaden, fagbevægelsen og andre aktører.

Da en tredjedel af Grundlovsforsamlingens medlemmer fra oppositionen i protest trak sig fra deres pladser, blev det for vanskeligt at afslutte grundlovsarbejdet, selvom man var meget tæt på mål. Derfor suspendede Grundlovsforsamlingens formand, Moustapha Ben Jaafar (Ettakatol), forsamlingen den 6. august 2013. Et sammenbrud af grundlovsarbejdet og en politisk hårdknude var nu en realitet.

Herefter fulgte nogle højspændte måneder, hvor alle holdt vejret og håbede på, at man ikke tabte den historiske chance på gulvet for at vedtage en ny demokratisk grundlov og dermed den første trædesten for at etablere et demokrati. En lang sej proces for at genetablere tillid mellem po-

litiske individer, politiske partier og andre politiske aktører blev sat i gang. På mange niveauer og både formelt og uformelt blev møder og samtaler gennemført.

Civilsamfundet

Fagforeningen UGTT havde fra slutningen af 2011 været igennem en intern reformproces, hvor man gjorde op med det tidligere tætte forhold mellem det centrale kontor og Ben Ali-regimet. Samtidig havde UGTT gjort sig til talsmand for de unges og de oprindelige folkelige krav fra oprøret efter Kasbah-sit ins, hvor den politiske scene blev kapret af de gamle politiske aktører. Dette betød, at UGTT havde fået bred opbakning landet over, og dermed blev fagbevægelsen en vigtigt politisk spiller. I løbet af august 2013 mødtes UGTT's ledelse med mange forskellige politiske aktører og civilsamfundet i en bestræbelse på at optræde som mægler i konflikten.

Langsom tog disse møder form af en koalition mellem de fire store civilsamfundsaktører UGTT, arbejdsgiverforeningen UTICA, menneskerettighedsorganisationen LTDH og Advokaternes Forbund. Deres samarbejde blev kendt som 'Kvartetten'. Kvartetten udarbejdede et såkaldt roadmap, som der efter møder og forhandlinger blev skabt konsensus om i midten af september.

Roadmap'et formulerede, at den forestående transitionsproces handlede om fire punkter: 1) etablering af en teknokratiregering; 2) Grundlovsforsamlingens eneste bemyndigelse var at stemme for eller imod det endelige grundlovsforslag; 3) nedsættelse af et valgråd, der skulle organisere de

For mange tunesere var det mærkeligt at opleve Kvartetten blive hyldet og få overrakt prisen i Oslo. Følelsen var, at prisen skulle have gået til hele det tunesiske folk for det mod, de udviste ved at gennemføre et fredeligt oprør mod Ben Alis autoritære regime.

kommende valg; 4) vedtagelse af en valglov.

Trods underskrivning af roadmap og afklaring af arbejdsområder var hele efteråret 2013 præget af mistillid, forhandlinger, sammenbrud og nye udfordringer, fordi resten af landet og problemerne uden om det politiske miljø ikke stod stille, men fortsat var midt i en transitionsproces og stillede krav. Men endelig, den 26. januar 2014, blev Tunesiens nye grundlov vedtaget med 200 stemmer for. Senere i 2014 blev Kvartetten tildelt Nobels Fredspris for dens dialogarbejde.

For mange tunesere var det mærkeligt at opleve Kvartetten blive hyldet og få overrakt prisen i Oslo. Følelsen var, at prisen skulle have gået til hele det tunesiske folk for det mod, de udviste ved at gennemføre et fredeligt oprør mod Ben Alis autoritære regime.

Vigtige forestående kommunalvalg

Som et af de forestående skridt mod mere demokrati og medbestemmelse skal tuneserne for første gang siden oprøret til kommunalvalg – altså valg til de råd, der skal lede Tunesiens i alt 350 kommuner.

Siden Ben Ali-regimets fald har kommunerne været ledet af 'særligt delegerede', som er udpeget af regeringen. De fraværende kommunalråd har betydet, at mange kommuner landet over er plaget af affaldsproblemer samt manglende vedligeholdelse af infrastruktur og boligområder. Alt sammen noget, der er synligt i dagligdagen, og som giver tuneserne en følelse af, at leveforholdene kun er blevet værre efter oprøret.

Siden foråret 2017 har det valgråd, som grundloven definerer og giver mandat til at forestå alle valg, annonceret valgdatoen til den 17. december – 7 årsdagen for

frugtsælgerens ildspåsættelse af sig selv og starten på det tunesiske oprør. Datoen blev imidlertid straks kritiseret af de mindre partier og oppositionen. De påpegede blandt andet, at tuneserne så skulle registrere sig som vælgere i løbet af sommerferien, hvilket var urealistisk, og at valget derfor ikke ville have stor gyldighed på grund af lav vælgerdeltagelse. De påpegede også, at på grund af sommer og ramadan (juni måned) ville de mindre partier og uafhængige kandidater ikke have tid nok til at forberede sig. På den anden side stod regeringen med Nida Tounes i spidsen, som ønskede at fastholde datoen.

Som nævnt tegnes Nida Tounes af mange fra Ben Ali-tiden – også på lokalt plan – og et snarligt valg ville give dem bedre muligheder for at fastholde magten lokalt. Netop derfor er kommunalvalgene så vigtige. De er en mulighed for, at nye politiske aktører med lokal forankring kan træde ind på den politiske scene, der ellers har været præget af gamle aktører. De er en mulighed for, at Tunesiens kvinder kan gøre sig de første erfaringer som politisk aktive. De er en mulighed for at iværksætte lokale indsatser for jobskabelse. Og ikke mindst giver kommunalvalgene de unge mulighed for at blive aktive medborgere – sådan som de krævede med oprøret.

Men foreløbigt er kommunalvalgene udsat til marts 2018. Så de unge må vente lidt mere. Forhåbentlig får de mulighed for at bruge ventetiden på træning af deres politiske og samfundsmæssige kompetencer. Efter årtier med autoritær og elitær ledelse af landet er sådan træning af de unge helt afgørende for, at nye ledere og politikere kan klækkes og tage pladsen fra Tunesiens aldrende politiske elite.

○ ○ ○